

8. Proiectarea unui studiu pentru evaluarea
cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor
legate de sănătate

Sondajul CAP

Definiții

- Cunoștințe

- Totalitate a noțiunilor, ideilor, informațiilor pe care le are cineva într-un domeniu oarecare.

- Deprindere

1. Dobândire a unor cunoștințe temeinice într-un domeniu prin învățatură sau prin practică organizată, sistematică.
2. Obişnuință.
3. Familiarizare.
4. (Înv) Instruire.
5. Dresare.
6. Ușurință căpătată de-a lungul timpului într-o îndeletnicire oarecare, *destoinicie, dexteritate, pricepere*.
7. (Rar) Practică obișnuită într-o îndeletnicire oarecare, *exercițiu*.

- Atitudine

- Predispoziția de a răspunde la o idee sau obiect.
- Poziție avută în relație cu fenomene sau procese, care reflectă anumite concepții (corecte sau deformate).
- Un mod hotărât de a gândi sau de a simți despre ceva.

Definiții

- Comportament

1. Modalitate de a acționa și de a reacționa în anumite împrejurări sau situații; conduită, purtare, comportare.
2. Ansamblul reacțiilor unui organism sau al unei colectivități animale ori umane la factorii de mediu; conduită.

- Practică

1. Practicare
2. Activitate a omului prin care se execută un lucru în mod concret, corespunzător nevoilor reale ale existenței.
3. Aplicare a cunoștințelor teoretice.
4. (Pex) Experiență de viață acumulată de obicei în urma unei activități.
5. Deprindere câștigată prin exercițiu.
6. Verificare experimentală a unei teorii.

Definiții

- Cunoaștere:
 - condiție de a fi conștient de ceva
- Aptitudini:
 - capacitate fizică de a îndeplini sarcini
- Atitudini:
 - sentimente sau emoții față de cineva sau ceva
- Obiceiuri:
 - comportamente repetate și consecvente

Care este relația dintre atitudini și comportament?

- Atunci când indivizii se concentrează mai mult pe propriile lor atitudini și sentimente, ei tind să acționeze asupra acestor atitudini și, prin urmare, atitudinea și comportamentul sunt legate.
 - Atunci când indivizii simt mai multă responsabilitate pentru propriile acțiuni, care vin în contradicție cu dorința de a face parte dintr-un grup social, atitudinile lor sunt mai consistente cu comportamentul lor.

Care sunt cele 3 componente ale atitudinii?

- Orice atitudine are trei componente care sunt reprezentante în ceea ce se numește modelul ABC al atitudinii:

A pentru afectiv,

B pentru comportamental (engl. Behavioral),

C pentru cognitiv.

A. Componenta afectivă se referă la reacția emoțională pe care o am față de un obiect al atitudinii:

- „mă sperie ideea de a mă droga”.

B. Componenta comportamentală mă predispune la acțiune în relație cu obiectul atitudinii:

- „evit persoanele care se droghează”

C. Componenta cognitivă îmi întărește convingerea pe care o am în relație cu obiectul atitudinii:

- „cunosc posibilitatea de a dezvolta dependență de droguri și consecințele ei”

Factorii care influențează starea de sănătate a populației

1. factorii biologici

- ereditate, caracteristici demografice ale populației.

2. factorii ambientali

- factorii mediului fizic și social: factori fizici, chimici, socio-culturali, educaționali.

3. factorii comportamentali, atitudinile, obiceiurile

- stilul de viață depinde de comportamente, care la rândul lor sunt condiționate de factori sociali, prin urmare stilul de viață este rezultatul factorilor sociali și al comportamentelor.

4. serviciile de sănătate

- preventive, curative, recuperatorii.

Sondaj pentru evaluarea cunoștințelor, atitudinii și practicii (CAP)

- Un sondaj CAP este un studiu reprezentativ al unei populații specifice pentru a colecta informații despre ceea ce este cunoscut, crezut și făcut în raport cu un anumit subiect.
- În majoritatea sondajelor CAP datele sunt colectate oral, folosind un chestionar structurat și standardizat.
 - Aceste date pot fi apoi analizate cantitativ sau calitativ în funcție de obiectivele studiului.
- Un sondaj CAP poate fi proiectat special pentru a aduna informații despre practicile și convingerile generale.

De ce folosim sondaje CAP?

- Datele colectate prin sondaje CAP sunt esențiale pentru planificarea, implementarea și evaluarea programelor de sănătate.
 - Sondajele CAP pot identifica **lacune în cunoaștere**, **convingeri culturale** sau **tipare comportamentale** care
 - pot facilita înțelegerea și acțiunea,
 - pot pune probleme sau crea bariere în efortul de îmbunătățire a stării de sănătate a unei populații.

De ce folosim sondaje CAP?

- Sondajele CAP pot fi utilizate pentru a identifica
 - nevoile,
 - problemele și barierele în furnizarea programelor,
 - soluții pentru îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor.
- Datele colectate permit managerilor de programe
 - să stabilească prioritățile programului
 - de exemplu, să abordeze cele mai frecvente probleme sau să identifice anumite subgrupuri ale căror nevoi pot diferi de alte grupuri,
 - să estimeze resursele necesare pentru diverse activități,
 - să selecteze cele mai eficiente canale de comunicare și mesaje, pentru a stabili nivelurile de bază și pentru a măsura schimbările care rezultă din intervenții și pentru advocacy
 - de exemplu, pentru a arăta amploarea unei provocări, care, la rândul ei, poate informa asupra nevoilor de resurse.
- Datele CAP oferă managerilor de programe naționale și personalului lor informațiile fundamentale necesare pentru luarea deciziilor strategice.

Supoziții CAP

- Modelul CAP a fost propus ca o modalitate de explicare a rolului cunoașterii.
 - Modelul CAP consideră cunoașterea ca esențială pentru efectuarea schimbărilor în comportament și presupune că indivizii pot obține cunoștințe și abilități prin învățare.
- Modelul CAP susține schimbarea treptată a comportamentului.
 - Pe măsură ce cunoștințele se acumulează într-un domeniu de comportament ce influențează starea de sănătate, sunt inițiate și schimbările de atitudine.

De ce folosim sondaje CAP?

- Sondajele CAP pot identifica
 - informații care sunt cunoscute în mod obișnuit,
 - atitudini care sunt deținute în mod obișnuit.
- Într-o anumită măsură, ele pot identifica
 - factori care influențează comportamentul, care nu sunt cunoscuți de majoritatea oamenilor,
 - motive pentru atitudinile lor,
 - cum și de ce oamenii practică anumite comportamente.
- Sondajele CAP pot evalua, de asemenea, procesele și sursele de comunicare care sunt esențiale pentru definirea activităților și mesajelor eficiente.

Când folosim sondaje CAP?

- Un sondaj CAP poate fi realizat în orice moment al activităților de control, dar este cel mai util dacă este realizat în fazele incipiente ale unui proiect, după ce obiectivele programatice generale au fost stabilite și înainte de planificarea extinsă a proiectului.
 - În acest scenariu, datele din sondajul CAP pot fi utilizate
 - pentru a orienta alocarea resurselor și design-ul proiectului,
 - pentru a stabili o bază de comparație cu anchetele CAP post-intervenție.

Cine este implicat în sondaje CAP?

- Un sondaj CAP va necesita, probabil,
 - resurse umane interne,
 - experți externi cu abilități specializate pentru a conduce sarcini, cum ar fi:
 - determinarea numărului de persoane care urmează să fie chestionate (dimensiunea eșantionului),
 - proiectarea chestionarelor sondajului,
 - efectuarea interviurilor sondajului în limbile locale,
 - analiza datelor.

Planul de lucru

- PASUL 1

- Definiți obiectivele sondajului:

- Examinați informațiile existente,
 - Determinați scopul sondajului,
 - Identificați zonele de anchetă,
 - Identificați populația sondajului,
 - Creați un plan de eșantionare.

Planul de lucru

- PASUL 2

- Dezvoltă protocolul sondajului:

- Organizează conținutul protocolului sondajului,
 - Definește întrebările cheie de cercetare,
 - Determină dacă sondajul are nevoie de revizuire etică,
 - Creează un plan de lucru,
 - Elaborează un buget.

Planul de lucru

- PASUL 3
 - Proiectarea chestionarului sondajului:
 - Elaborarea chestionarului sondajului,
 - Realizarea unui plan de analiză a datelor,
 - Pre-testare,
 - Finalizarea chestionarului.

Planul de lucru

- PASUL 4
 - Efectuați sondajul CAP:
 - Alegeți datele și calendarul sondajului,
 - Recrutați supraveghetorii și interviuatorii sondajului,
 - Instruiți supraveghetorii și interviuatorii,
 - Asigurați calitatea datelor colectate.

Planul de lucru

- PASUL 5

- Analiza datelor:

- Curățați datele,
 - Implementați un plan de analiză a datelor,
 - Interpretați rezultatele.

Planul de lucru

- PASUL 6

- Utilizați datele:

- Traduceți rezultatele în acțiune,
 - Scrieți raportul sondajului,
 - Difuzați rezultatele,
 - Utilizați datele sondajului CAP în programare.

Stabilirea unei linii de bază (pentru intervieviatori)

- Prima sarcină din orice interviu de investigație este de a pune subiectului câteva întrebări de bază, necompromițătoare, care nu amenință, puțin importante, pentru care ați putea ști deja răspunsurile corecte.
 - Aceasta stabilește o bază pentru modul în care răspund atunci când spun adevărul.
 - Exemple de întrebări de bază:
 - Care este adresa ta?
 - Câți ani ai?
 - Unde lucrezi?
 - SFAT: Observă și notează modul în care persoana folosește gesturile, stilul de vorbire și gradul în care stabilește contactul vizual în timp ce răspunde la aceste întrebări.
 - De aici, veți putea măsura diferențele în comportamentul lor atunci când puneți întrebări la care sunt mai puțin înclinați să răspundă sincer.

Care sunt limitele sondajelor CAP?

- Rezultatele acestor studii diferă în funcție de gradul de alfabetizare al respondenților, reședință, standarde economice, nivelul de educație și gradul în care problema studiată fost anunțată în mass-media.
- Generalizarea rezultatelor acestor studii este dificilă, iar utilitatea lor este restricționată la aplicarea unui program de educație pentru sănătate dacă nivelul de cunoștințe, de exemplu, este foarte slab și/sau proporția de practică nesănătoasă este importantă.
- Aceste tipuri de studii sunt utile, de asemenea, pentru a compara situația înainte și după aplicarea unui program de intervenție.